

การ

บริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

พงศธร สิงห์บุรณ์^{1*} ภูวดล จุลสุคนธ์² เฉลิมชัย หาญกล้า³

รับบทความ: 9 พฤศจิกายน 2568 แก้ไขบทความ: 24 พฤศจิกายน 2568 ตอรับบทความ 2 ธันวาคม 2568

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี และ 2) เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 291 คน ได้มาโดยการใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.987 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบเอฟ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเรียงลำดับที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกและบุคลากร และ 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า จำแนกตามตำแหน่ง และจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา ศูนย์การเรียนรู้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

¹⁻³ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

* อีเมล: art.tidtee99@gmail.com

School Administration towards the Sufficiency Economy Philosophy Education School Center of The Secondary Educational Service Area Office Lopburi

Pongsatron Singboon ^{1*}
Phuwadon Chulasukhont ²
Chalermchai Hankla

Abstract

The purpose of this article 1) study the current status of educational institution administration towards becoming a learning center based on the Sufficiency Economy Philosophy of educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area, Lopburi, and 2) compare the educational institution administration towards becoming a learning center based on the Sufficiency Economy Philosophy of educational institutions under the Office of the Secondary Education Service Area, classified by position, educational level, work experience, and size of educational institution. The sample consisted of 291 educational institution administrators and teachers, obtained by stratified random sampling. The data collection tool was a questionnaire with a reliability value of 0.987. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, one-way analysis of variance, and Scheffe's paired t-test.

The results of the study revealed that 1) The administration of educational institutions towards becoming learning centers according to the philosophy of sufficiency economy of educational institutions under the Office of Secondary Education, Lopburi, had the highest overall mean. When considering the order of the mean from highest to lowest, they were physical environment management, relationship with external agencies, and personnel. 2) A comparison of educational institution administration towards becoming a learning center based on the Sufficiency Economy Philosophy Of the educational institutions under the Office of the Secondary Education Area, Lopburi, it was found that classification by position and classification by size of the educational institution in the overall picture and in each aspect were significantly different at the .05 level, and classification by education level and classification by work experience in the overall picture were not significantly different.

Keywords: School Administration Education School Sufficiency Economy Philosophy

---

¹⁻³ Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University
Email: art.tidtee99@gmail.com

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานแนวทางการพัฒนาประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความพออยู่พอกินและมีความสุข ต่อมาเมื่อประเทศไทยประสบวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 พระองค์ได้พระราชทานแนวทางแก้ไขโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งทรงอธิบายว่าเป็นแนวคิดและหลักการดำเนินชีวิตที่มุ่งให้ประชาชนรู้จักความพอประมาณ ยึดทางสายกลาง และไม่เบียดเบียนผู้อื่น ทั้งนี้ หลักดังกล่าวมิได้หมายถึงการอยู่อย่างขาดแคลน หากแต่คือการใช้เหตุผลและสติในการดำเนินชีวิตอย่างพอดี โดยต่อมาแนวพระราชดำริดังกล่าวได้ถูกบูรณาการเข้าสู่การจัดการศึกษาของชาติ เพื่อสร้างคุณลักษณะและทักษะชีวิต “อยู่อย่างพอเพียง” ให้กับผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องดำเนินการอย่างรอบด้านและครอบคลุมทุกมิติ โดยมีจุดเริ่มต้นสำคัญคือการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม การศึกษาจึงเป็นกลไกหลักที่รัฐต้องจัดให้ประชาชนทุกคนได้รับอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตั้งแต่ระดับภาคบังคับโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาให้บุคคลเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ รัฐยังต้องเปิดโอกาสให้เกิดการบูรณาการการจัดการศึกษาระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน เพื่อให้บริการทางการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งสร้างความสมดุลระหว่างวัตถุและจิตใจ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 จัดทำขึ้นเพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง การจัดการศึกษาเพื่อปวงชน และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรม สามารถดำรงชีวิตอย่างพอเพียงและยั่งยืนในสังคมได้อย่างแท้จริง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 โดยได้จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาและปลูกฝังคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” ให้กับครู บุคลากร นักเรียน และนักศึกษา ผ่านโครงการขับเคลื่อนสถานศึกษาพอเพียงทั่วประเทศ (สำนักงานศึกษาธิการภาค 1, 2561) ปัจจุบันมีสถานศึกษาพอเพียงทั่วประเทศกว่า 27,509 โรงเรียน และศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาฯ จำนวน 590 ศูนย์ฯ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญของเยาวชนและประชาชนทั่วไป โดยในจังหวัดลพบุรีมีการดำเนินงาน

อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษากว่า 5 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนท่าหลวงวิทยาคม โรงเรียนปิยะบุตร์ โรงเรียนหนองม่วงวิทยา โรงเรียนโคกกะเทียมวิทยาลัย และโรงเรียนท่าวังวิทยาคาร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี, 2567)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาขับเคลื่อนในสถานศึกษา เพราะเป็นหลักคิดและหลักการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ด้านที่ 1 บุคลากร ด้านที่ 2 การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านที่ 3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงาน ภายนอก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี เพื่อศึกษา สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การ เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาลพบุรี อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีจำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับ การศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา

เจมส์ (Jesse, 1999) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาทุกขนาด ผู้ที่เป็นผู้บริหารต้องมีความตระหนักถึงหลักการในการบริหาร ที่มุ่งเน้นถึงเรื่องของคุณภาพร่วมกับ ประสิทธิภาพที่มีผลต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญต้องมีการกำหนดขั้นตอน กระบวนการ วิธีการบริหารที่ดี มีประสิทธิภาพ ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งจากภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา ผ่านการกลั่นกรองในรูปแบบของคณะกรรมการ ส่งผลให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพอย่างเท่า เทียมและทั่วถึง ฉะนั้นขนาด ของสถานศึกษาจึงไม่ใช่เหตุผลหรือข้อจำกัดที่จะนำมาใช้เป็นเหตุผลในการบริหาร สถานศึกษา แต่สิ่งสำคัญคือ การกำหนดเป้าหมายและวิธีการที่มีความเหมาะสม

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001) มีการกล่าวถึงความสำคัญของการบริหาร ไว้ว่า เป็นสิ่งที่มี ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งส่งผลทางตรงกับความสำเร็จของการดำเนินงานของผู้บริหาร โดยเฉพาะการ บริหารสถานศึกษาอย่างไรให้ประสบความสำเร็จสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพและสมรรถนะที่มีในการำ

ตลอดจนการมีภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานหรือกระบวนการพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาไว้ว่าควรต้องพัฒนาองค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ของตนเองและบุคลากรให้ตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดสถานการณ์ต่างๆที่มีผลกระทบต่อกระบวนการบริหารสถานศึกษา สิ่งสำคัญคือต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานเป็นระยะ ทั้งยังมีการปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานเพื่อการดำเนินงานให้สามารถบรรลุตามเป้าหมาย โดยต้องมีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ของการทำงานที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ดังนั้นการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำเพื่อให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. การรับรู้ข่าวสารข้อมูลในวงกว้างผ่านระบบที่มีประสิทธิภาพ
2. การประมวลผลความรู้ครอบคลุมทุกมิตินำมาสู่การบูรณาการเพื่อการปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เท้าทันต่อการเปลี่ยนแปลง
3. การส่งเสริมเพื่อพัฒนาความรู้สู่การเต็มเต็มความสามารถ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ และการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างมีคุณธรรม
4. การสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน สู่การพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องตั้งอยู่บนหลักการบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารควรกำหนดขั้นตอน วิธีการ และกระบวนการบริหารที่ชัดเจน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมผ่านกลไกคณะกรรมการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างทั่วถึง โดยขนาดของสถานศึกษาไม่ใช่ข้อจำกัดของการบริหาร หากแต่ความสำคัญอยู่ที่การกำหนดเป้าหมายและแนวทางดำเนินงานที่เหมาะสม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

วรวิทย์ วิรุทธแวรวงศ์ (2552) การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารงานของภาครัฐในส่วนของหลักการทั้ง 3 ประการ คือ ด้านความพอประมาณ มุ่งเน้นไปที่การจำแนกประเภทตามแผนงานหรือโครงการต่างๆที่มีอยู่ โดยใช้กระบวนการบริหารทรัพยากรเท่าที่มีอยู่ตามความจำเป็น ด้านความมีเหตุมีผล มุ่งเน้นไปที่การบริหารจัดการงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยมีกระบวนการคิดบนพื้นฐานแห่งข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์ที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ ผ่านการเชื่อมโยงอย่างเป็นเหตุเป็นผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มุ่งเน้นไปที่การมีกระบวนการตรวจสอบ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ควบคู่กับการมีแบบในการบริหารความเสี่ยงในด้านต่างๆ เพื่อให้สามารถที่จะรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้านความรู้ มุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้ โดยการสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงกับการพัฒนาความหลักของวิชาชีพและหลักกระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ ด้านคุณธรรม มุ่งเน้นกระบวนการสร้างสรรค์แผนงานและโครงการต่างๆที่เป็นประโยชน์ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายในทุกมิติ

เน้นหลักการที่สร้างประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และเท่าเทียม มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ภายใต้การมีคุณธรรมขั้นพื้นฐาน

อรรถรณ ป้อมดำ (2561) ได้กล่าวถึงการประยุกต์ใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ไว้ว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักปรัชญาทางความคิด ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำรัสเพื่อการชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตให้กับ พสกนิกรปวงชนชาวไทยนับตั้งแต่ก่อนการเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจเพื่อเตือนถึงการพัฒนาที่ต้องเป็นไป อย่างมีเหตุมีผลและมีความพร้อม ที่จะรับมือกับผลกระทบในมิติจากปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก จนเมื่อประเทศชาติต้องเผชิญกับวิกฤติการณ์ดังกล่าวพระองค์ทรงเน้นย้ำให้เห็นถึงแนวทางแห่งการนำพา ประเทศให้พ้นจากวิกฤติและความสามารถดำรงตนและองค์กรให้ยืนหยัดได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแส แห่งการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีกรอบแนวคิดที่สำคัญคือการชี้แนะแนวทาง ในการดำรงตนที่มี พื้นฐานมาจากวิถีชีวิตของสังคมไทยในอดีต ที่สามารถนำมาปรับและประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับยุคสมัยได้ ตลอดเวลา เป็นกระบวนการคิดเชิงระบบที่จะทำให้ตนเองมีความพร้อมที่จะรับมือกับความเปลี่ยนแปลงของ กระแสแห่งโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่จะนำพาให้เราสามารถรอดพ้น และฝ่าฝืนวิกฤติการณ์ต่างๆ รวมถึงการพัฒนา ตน พัฒนาตน และพัฒนาองค์กรได้อย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน

หลักการสำคัญที่สามารถปรับและนำมาบูรณาการสู่การพัฒนาอยู่ที่ความพอเพียงที่ประกอบไปด้วย คุณลักษณะทั้ง 3 ประการที่เกิดขึ้น กล่าวคือ

1. ความพอประมาณ คือ รู้จักพอดี พอเหมาะ พอควร ทั้งนี้ต้องไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นได้รับความ เดือดร้อน

2. ความมีเหตุผล คือ การกระทำใด ๆ ที่มีกระบวนการคิดเชิงระบบอันจะนำไปสู่กระทำที่ต้อง ไตร่ตรองถึงความพอเพียงที่เป็นไปอย่างมีเหตุมีผล มีกระบวนการพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งจาก ภายนอกและภายในตลอดจนการนำข้อมูลต่าง ๆ มาเข้ากระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ตลอดเพื่อคำนึงถึงผลที่ จะเกิดขึ้นจากการตัดสินใจสู่การปฏิบัติอย่างรอบคอบและระมัดระวัง

3. การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การมีกระบวนการบริหารความเสี่ยงและการเตรียมตัวเตรียมตนในมิติ ต่างๆ ให้มีความพร้อมที่จะรับมือกับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนความเป็นไปได้ของปัจจัยและ สถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งในส่วนในระยะสั้นและระยะยาว

หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ เงื่อนไข ที่จะใช้ในการ ประกอบการตัดสินใจหรือพิจารณาในการดำเนินการต่างๆ ให้อยู่ในระดับที่สอดคล้องกับความพอเพียงนั้น ต้องอาศัยปัจจัยทั้ง 2 ประการ ประกอบด้วยการอาศัยปัจจัยตั้งต้นคือความรู้ ควบคู่กับปัจจัยพื้นฐานคือ คุณธรรม อธิบายได้ดังนี้

1. เจื่อนไขความรู้ หมายถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความรอบรู้ในทางวิชาการแขนงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมในทุกมิติ ทั้งยังต้องมีการเชื่อมโยงองค์ความรู้เหล่านั้นมาประกอบการพิจารณาเพื่อการวางแผนสู่การปฏิบัติการตามแผนอย่างระมัดระวัง

2. เจื่อนไขคุณธรรม ที่ต้องมีการปลูกฝังและเสริมสร้างให้เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล และองค์กร อันประกอบไปด้วย ความตระหนักในคุณธรรมที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมพื้นฐานกล่าวคือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรพยายาม และการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

จากแนวทางแห่งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ย่อมก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปอย่างสมดุลที่อยู่บนพื้นฐานของบริบทแห่งตนเองและกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ ส่งผลให้ตนเองและองค์กรสามารถที่จะยืนหยัดและดำรงอยู่ต่อไปได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

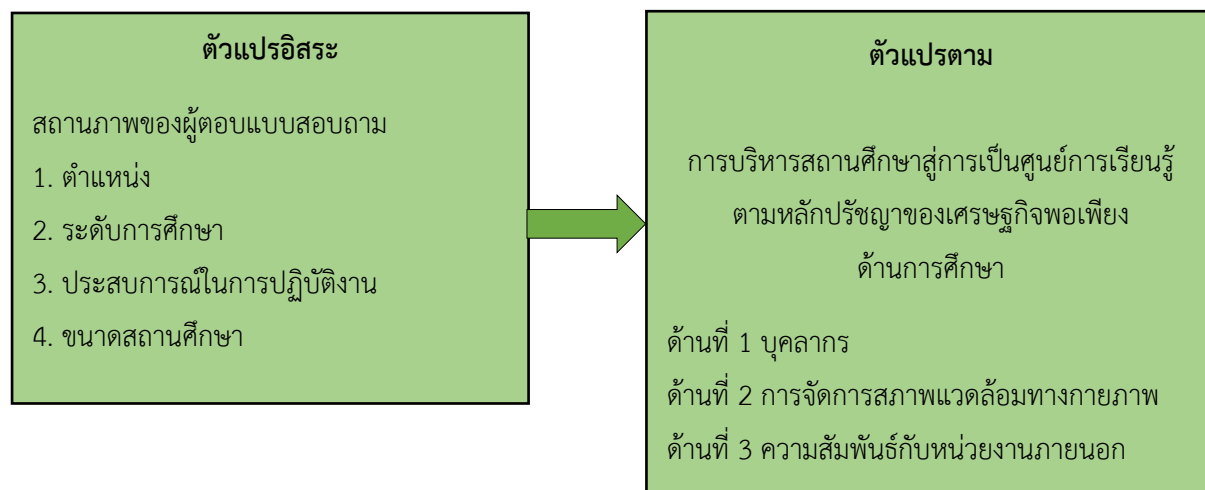
บุญยืน งามเปี่ยม และเกษม ประอาจ (2563) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกระบวนการคิดที่มุ่งเน้นการชี้แนะแนวทางที่ประชาชนตลอดจนองค์กรต่างๆ สามารถ ที่จะไปปรับประยุกต์ใช้ได้โดยการพัฒนาจากหลักคิดสู่หลักการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม บนพื้นฐานแห่งการพึ่งพาตนเองสู่การนำไปปฏิบัติอย่างมีแบบแผนขั้นตอนที่สำคัญอยู่ 3 ระดับ เริ่มตั้งแต่ระดับของการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ระดับของการสร้างกลุ่มหรือการรวมกลุ่มกันภายในชุมชน และระดับของการสร้างเครือข่ายที่มีการเชื่อมโยงหรือการผสมผสานความร่วมมือกับหน่วยการหรือองค์กรต่าง ๆ จากภายนอก ที่มีหลักการมาจากความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีองค์ความรู้ มีสติปัญญา การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตลอดจนการมีความรักความสามัคคี อันเป็นแนวทางที่สำคัญของการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ นั้น จุดสำคัญอยู่ที่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นปรัชญาแห่งหลักการคิดที่ประกอบไปด้วย 3 ห่วง กล่าวคือความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกัน ภายใต้ 2 เจื่อนไขที่สำคัญกล่าวคือ ความรู้ที่ต้องมีให้พร้อมควบคู่กับความมีคุณธรรม และใส่ใจกับผลที่จะเกิดขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงทั้ง 4 มิติ คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้การนำไปประยุกต์ใช้ขึ้นอยู่กับบริบทและองค์ความรู้สู่การนำไปปรับประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน พัฒนาคน พัฒนาองค์กรให้เกิดความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากแนวทางการพัฒนาและเกณฑ์การประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปี 2565 ซึ่งมีความสอดคล้องกับเรื่องที่ผู้วิจัยกำลังทำการศึกษา จึงได้นำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษาลพบุรี โดยใช้กระบวนการวิจัยมาเป็นกรอบในการศึกษาดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)
ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัยคือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำนวนทั้งสิ้น 25 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,061 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 68 คน และครู 993 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี, 2567) กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จำนวนทั้งสิ้น 25 โรงเรียนได้มาจากการการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane , 1973) ที่มีระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เมื่อกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าที่ 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 291 คน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อยกว่าครู ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างอยู่ที่ 20 : 80 โดยจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 58 คน จาก 25 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 20 ของกลุ่มตัวอย่าง และครูจำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 80 ของกลุ่มตัวอย่าง และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามขนาดของสถานศึกษาเป็น 4 ชั้นภูมิ ประกอบด้วย ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ นำมาคำนวณหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขนาดสถานศึกษา

การรวบรวมข้อมูล เครื่องมือและการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้า ปรับปรุง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1967) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0. 987 รวบรวมข้อมูลโดยการประสานกับผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในการขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยนำส่ง

แบบสอบถามและเก็บคืนด้วยตนเองภายใน 30 วัน ระหว่างเดือน เมษายน ถึงเดือน พฤษภาคม พ.ศ.2568 นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเปรียบเทียบความแตกต่างด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับของการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	
1. ด้านที่ 1 บุคลากร	4.57	0.38	มากที่สุด	3
2. ด้านที่ 2 การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	4.63	0.43	มากที่สุด	1
3. ด้านที่ 3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก	4.63	0.44	มากที่สุด	2
รวม	4.60	0.37	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D = 0.37) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X} = 4.63$, S.D = 0.43) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 4.63$, S.D = 0.44) และ บุคลากร ($\bar{X} = 4.57$, S.D = 0.38)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี และ จำแนกตามระดับการศึกษากับจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	ค่าสถิติ	ค่า p	ผลการเปรียบเทียบ
ตำแหน่ง	-3.810	.000*	แตกต่าง
ระดับการศึกษา	-1.684	.093	ไม่แตกต่าง
ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	0.967	.381	ไม่แตกต่าง
ขนาดสถานศึกษา	3.763	.011*	แตกต่าง

* $p \leq .05$

จากตาราง 2.1 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า จำแนกตามตำแหน่งกับจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ จำแนกตามระดับการศึกษากับจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การศึกษาศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐบาลให้ความสำคัญกับการบริหารประเทศโดยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 เป็นต้นมาเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืดหยุ่นอยู่ได้อย่างมั่นคง ภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจที่สำคัญของการจัดการศึกษา จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้บริหารองค์กร ครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรด้านการศึกษา และนักเรียน นักศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติมาบูรณาการในการบริหารจัดการการเรียนการสอนตลอดจนการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาภายในสังกัดทั้ง 25 สถานศึกษาจนเกิดผลสำเร็จกล่าวคือ สถานศึกษาทั้ง 25 สถานศึกษาได้รับการพัฒนาเป็นสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบทั้งหมด และได้รับการพัฒนาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 5 สถานศึกษา ซึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุดมีอยู่ 3 ด้านใหญ่กล่าวคือ ด้านที่ 1 บุคลากร ด้านที่ 2 การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านที่ 3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก ล้วนเป็นกลไกสำคัญที่จะพัฒนาให้สถานศึกษาไปสู่การ

เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ นันทกาญจน์ ชินประห์ชัย และศาลิ นา บุญเกื้อ (2558) ได้ศึกษาภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีปัจจัยที่สำคัญอยู่ 5 ด้าน คือ 1. ด้านการบริหารจัดการ 2. ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3. ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4. ด้านกิจกรรมพัฒนาบุคลากร 5. ด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล พบว่า สถานศึกษาที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษาที่เป็น สถานศึกษาพอเพียงต้นแบบ มีผลการดำเนินการตามกระบวนการอยู่ในระดับมาก ส่วนสถานศึกษาพอเพียง มีผลการดำเนินการอยู่ระดับมากที่สุด นอกจากนี้ อรรพรรณ ป้อมดำ (2561) ได้ศึกษาการขับเคลื่อนศูนย์การ เรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 ได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง มีแนวทางการพัฒนาเป็น 2 แนวทาง 1) การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมา ขับเคลื่อนสู่สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำและบริหารจัดการศึกษาในทุกมิติ มอบหมายให้คณะ ครุมน้อมนำ มาเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการทำงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งให้เกิดการน้อม นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่กิจกรรมในสถานศึกษา พัฒนาสู่การเป็นสถานศึกษาพอเพียงและ ดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการอย่างมีระบบทั้งโรงเรียนมาอย่างต่อเนื่อง จนพัฒนาให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกด้าน 2) การดำเนินการโครงการอื่นๆ แล้วนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง เข้ามาเป็นหลักคิด หลักปฏิบัติในการบริหารจัดการศึกษาเป็นสถานศึกษาพอเพียง และศูนย์ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อพิจารณาด้านที่ 1 บุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จากองค์ประกอบที่ 1 ผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบที่ 2 ด้านครู โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด องค์ประกอบที่ 3 ด้านนักเรียนโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก องค์ประกอบที่ 4 คณะกรรมการ สถานศึกษา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ เขาวรรช ศิริอำมาต (2560) ที่ได้ศึกษา การ บริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 พบว่า สถานศึกษาได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็น แนวทางในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอยู่ 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการ บริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการ พัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านการพัฒนาบุคลากรของ สถานศึกษา พบว่าสถานศึกษามีแผนงาน หรือโครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความ เข้าใจและตระหนักในคุณค่าของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับภูวดล จุลสุคนธ์ (2562) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี โดยพบว่าในภาพรวมอยู่ระดับ มาก สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของ

สถานศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้บุคลากรแสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ และจัดกิจกรรม ส่งเสริมการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากรของ สถานศึกษา

เมื่อพิจารณาด้านที่ 2 การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบที่ 1 อาคาร สถานที่และ สิ่งแวดล้อม โดยรวมและรายชื่ออยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับอาคาร สถานที่ของสถานศึกษาที่ต้องมีความ สะอาด ร่มรื่น สวยงาม ปลอดภัย และเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสมควบคู่กับกับชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่นสามารถใช้ประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมดูแลรักษา และพัฒนาอาคาร สถานที่ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม อาคาร และสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ และ องค์ประกอบที่ 2 แหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ และ กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง ทั้งนี้สถานศึกษาทุกแห่งมีแหล่งเรียนรู้ ฐานการ เรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา สอดคล้องกับบริบทและภูมิสังคมของสถานศึกษา เหมาะสมในการ เสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียง และการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีคุณสมบัติของคนไทยที่พึงประสงค์ตามแนว พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของรัชกาลที่ 10 อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งสถานศึกษามีวิทยากรรับผิดชอบแหล่ง เรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ที่สามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมและมีการประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 20) ได้กำหนดหลักการในการ บริหารงานทั่วไปว่าเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประสานส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผล ตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ยั่งยืนและเศรษฐกิจ พอเพียง ที่ได้กล่าวถึง การให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล คือ การใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาต้องใช้หลัก ความพอประมาณที่มีเหตุผล เพื่อใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่อย่างสมดุล สอดคล้องกับ ราชวรธานี กิมเสาร์ (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมให้อยู่ใน สภาพที่ดีเพื่อป้องกันอันตรายและอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับผู้เรียน และบุคลากร

เมื่อพิจารณาด้านที่ 3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แบ่ง ออกเป็น 2 องค์ประกอบคือ 1. ความสัมพันธ์กับสถานศึกษาอื่นในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะสถานศึกษามีเครือข่ายการเรียนรู้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อีกทั้งสถานศึกษาเป็นแกนนำของสถานศึกษาอื่นหน่วยงาน ชุมชน องค์กร เครือข่ายต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างเหมาะสม และสถานศึกษา

สามารถเป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาสถานศึกษาอื่นให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง หรือ พัฒนาหน่วยงาน ชุมชน องค์กร ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม และองค์ประกอบที่ 2 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่สังกัดและ/หรือหน่วยงานภายนอก (ภาครัฐ ภาคเอกชน และ ชุมชน)โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะสถานศึกษามีความสัมพันธ์อันดี มีการประสานความร่วมมือ และสามารถบริหารจัดการความสัมพันธ์ในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ก่อให้เกิดการยอมรับและนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอื่นให้เป็นสถานศึกษาพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560) ได้กล่าวถึงศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา ว่าหมายถึงสถานศึกษาพอเพียงที่มีความประสงค์จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีศักยภาพที่จะเป็นพี่เลี้ยงขยายผลไปสู่แก่สถานศึกษาอื่นๆ ในการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่สถานศึกษา ด้วยการเป็นสถานที่ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีบุคลากรที่สามารถเป็นวิทยากร ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู หรือนักเรียนแกนนำ เป็นพี่เลี้ยงให้แก่สถานศึกษาอื่นๆ ที่สนใจได้ และมีผลงานเชิงประจักษ์ว่าสามารถเป็นพี่เลี้ยงช่วยพัฒนาสถานศึกษาอื่นให้ผ่านการประเมินเป็นสถานศึกษาพอเพียงได้อย่างน้อย 1 แห่ง

วัตถุประสงค์ที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรีจําแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จําแนกตามตำแหน่งในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจากผู้บริการแล้วครูต่างมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต่างกัน ย่อมมีมุมมองหรือทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษา คือผู้ที่นํานโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เป็นหลักในการพัฒนาตามด้วยนโยบายต่างๆ อีกทั้งการนํานโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มาขับเคลื่อนผสมผสานกับบริบทของสถานศึกษา นํามาสู่การกำหนดเป้าหมายระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น ก่อให้เกิดแผนพัฒนาสถานศึกษาในรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติกับตนเองและบุคลากรภายในองค์กร ส่วนครูคือบุคลากรภายในสถานศึกษาที่เป็นผู้ปฏิบัติงานตามคำสั่งหรือตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนการให้ความร่วมมือ ร่วมใจ และการใช้ความรู้ความสามารถของตนมาใช้ในการขับเคลื่อนและพัฒนางานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ ฉะนั้นมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรหรือผู้บังคับบัญชาย่อมมีความคิดเห็นที่แตกต่างกับกับครูในฐานะผู้ปฏิบัติหรือผู้ใต้บังคับบัญชา สอดคล้องกับ ราชภูธรธานี กิณเสาร์ (2561) ที่ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาจำแนกสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านตำแหน่ง

ต่างกัน มีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาพรวม
และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจาก การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็น
นโยบายที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยาวนาน อีกทั้งสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษา ยังให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนสถานศึกษาภายในสังกัดพัฒนาสถานศึกษาไปสู่การเป็น
ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงสถานศึกษาทุกสถานศึกษามีการดำเนินการ
ขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนา
สถานศึกษา จึงทำให้บุคลากรภายในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาอยู่เป็นระยะ ๆ ส่งผลให้เกิดการฝึกฝน การได้
ปฏิบัติเป็นกิจจะลักษณะในการทำงาน จนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญและส่งผลให้ระดับการศึกษาในภาพรวมของ
ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 บุคลากร เนื่องจากระดับการศึกษาในแต่ละระดับต่างมีองค์ความรู้ที่ไม่เท่ากัน ผู้
ที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าก็ย่อมมีการสั่งสมซึ่งองค์ความรู้ในระดับที่มีเนื้อหาค่อนข้างกว้าง ส่วน
ผู้ที่มีระดับการศึกษาอยู่ในช่วงปริญญาโทหรือสูงกว่าย่อมมีการสั่งสมองค์ความรู้ที่เป็นไปในด้านเฉพาะวิชา
มากกว่า อีกทั้งกระบวนการเรียนรู้ยังเป็นการเรียนรู้ในลักษณะที่เป็นการต่อยอดองค์ความรู้ในระดับปริญญาตรี
จึงส่งผลให้ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาการศึกษที่แตกต่างกันย่อมนำมาซึ่งผลการ
เปรียบเทียบที่แตกต่าง สอดคล้องกับนพรัตน์ คำสุทธี (2564) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
พบว่า จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ใน
สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพราะบุคลากรส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานอยู่ที่
6-10 ปี รองลงมาคือ 10 ปีขึ้นไป และ 0-5 ปี จากข้อมูลจะเห็นได้ถึงจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่
แตกต่างกัน แต่ด้วยการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาเป็นทั้งงานที่เป็นนโยบาย
และเป็นงานที่ต้องขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิบัติในสถานศึกษา จึงทำให้เกิดการตกผลึกและการส่งต่อองค์ความรู้
ที่ได้รับมาหรือมีมาอยู่เป็นระยะๆและต่อเนื่อง อีกทั้งยังผูกพันกับการประเมินวิทยฐานะ และการประเมินต่างๆ
ที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอาจส่งผลให้ในภาพรวมไม่แตกต่างกันสำหรับรายด้าน
พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 2 การจัดการ
สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านที่ 3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก สอดคล้องกับ สุภัทสร
ภุศรีโสม (2563) ได้ทำการศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ 2 พบว่าการเปรียบเทียบการบริหาร

สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจำแนกตามประสบการณ์ ในการบริหารสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ผู้บริหารและครูที่มีขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็น ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากปัจจุบันการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนรัฐนั้นผูกพันกับจำนวนนักเรียนที่จะนำมาซึ่งการจัดสรรงบประมาณตามรายหัวนักเรียน การนำจำนวนนักเรียนเข้ามาเป็นเกณฑ์สำคัญในการจำแนกขนาดสถานศึกษา ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา ทำให้สถานศึกษาแต่ละขนาดต่างมีความได้เปรียบเสียเปรียบ หรือเกิดความเหลื่อมล้ำกัน สถานศึกษาขนาดเล็กต้องเผชิญหน้ากับปัญหาด้านงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด สถานศึกษาขนาดกลางมีทรัพยากรเท่าที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา ในขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษกับได้รับการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างสมดุลและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และด้วยการผูกพันทั้งสถานศึกษา นักเรียน และงบประมาณ อาจนำมาซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างกัน สำหรับรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 บุคลากร และด้านที่ 3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก สอดคล้องกับ มานิตย์ พานแสง (2561) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 40 พบว่า ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปและข้อเสนอแนะ

การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเรียงลำดับที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอก และ ด้านบุคลากร ส่วนการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี พบว่า จำแนกตามตำแหน่งกับจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ จำแนกตามระดับการศึกษา กับจำแนกตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านที่ 1 บุคลากร มีระดับความคิดเห็นต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้นจึงควรที่จะต้องมีการศึกษาในส่วนของการพัฒนาบุคลากรเพื่อการการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งบุคลากรถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในการพัฒนาเพราะบุคลากรคือต้นทุนที่ต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถจนเกิดความเชี่ยวชาญในเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายขั้นสูงสุด

1.2 ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร และครูมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้ควรมีการศึกษาตัวแปรตามคือการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านที่ 1 บุคลากร ด้านที่ 2 การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และด้านที่ 3 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภายนอกในเชิงลึก หรืออาจวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบย่อยในแต่ละด้านเพื่อที่จะได้ข้อมูลว่าสภาพปัจจุบันของสถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาพอเพียงต้นแบบมีสาเหตุหรือมีปัจจัยใดที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาต่างๆไม่สามารถที่จะก้าวข้ามขีดจำกัดเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาของตนเองไปสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศชั้นพื้นฐานที่สำคัญที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะได้นำไปใช้ในการขับเคลื่อนเชิงนโยบายในรูปแบบของแผนพัฒนาทั้งในระยะยาว ระยะกลาง และระยะสั้น และขับเคลื่อนลงไปสู่การปฏิบัติของสถานศึกษาภายใต้สังกัดที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนเกิดการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ขยายตัวแปรหรือกรอบแนวคิดในการศึกษา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าเฉลี่ยในระดับสูงมากในทุกด้าน การวิจัยครั้งต่อไปอาจเพิ่มตัวแปรใหม่ เช่น ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำเชิงพอเพียง สมรรถนะผู้บริหาร หรือผลลัพธ์เชิงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์หรืออิทธิพลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ขยายขอบเขตประชากรหรือพื้นที่ศึกษา การวิจัยครั้งต่อไปอาจขยายไปยังโรงเรียนสังกัดพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในบริบทที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและระดับประถมศึกษา ซึ่งจะช่วยให้มีความกว้างและความเป็นสากลของผลการวิจัย

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). *หลักการบริหารงานทั่วไปในสถานศึกษา*. สำนักนโยบายและแผนการศึกษา.
- _____. (2564). *คู่มือครู “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2565). *คู่มือการประเมินศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- เขาวรัช ศรีอำมาต.(2560). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- นันทกาญจน์ ชินประหัตษ์ และศาลินา บุญเกื้อ. (2558). ภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- บุญยืน งามเปรี๊ยม และเกษม ประอาจ (2563). พฤติกรรมในการดำเนินชีวิตของชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 11(1), 13–24. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/gajasara/article/view/252693>
- ภูวดล จุลสุคนธ์. (2562). รายงานการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา กรณีศึกษา “สถานศึกษาพอเพียง” ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดลพบุรี. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. <https://library.tru.ac.th/thesis/uploadspdflocal/2024-02-16-15-44-19-1479209669tt109471.pdf>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580). สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ราษฎร์ธานี กิมเสาร์. (2561). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วรวิทย์ แอวิรุทธแวรกุล. (2552). รูปแบบการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในภาคประชาชน ชุมชน เอกชน และภาครัฐ. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 46(2), 22-32.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). การจัดการความรู้. สืบค้น มีนาคม 22, 2566, จาก http://qa.siam.edu/KM/KM_Article4.pdf. 9 พฤษภาคม 2560.
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). แนวทางการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี. (2567). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี. (2567). รายงานการดำเนินงานศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579. פרקหวานกราฟฟิค.

การบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

สำนักงานศึกษาธิการภาค 1. (2561). รายงานผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้าน
การศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ.

อรรธรณ ป้อมดำ. (2561). การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลพบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2001). Education and Administration Theory, Research, and
Practice. 6 th ed. New York: McGraw Hill.

Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. McGraw-Hill.

Jesse, B. (1999). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper & Row.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.